

1.1 Nepaměti

Evinka mi vnukla myšlenku psát paměti. Nevím, proč se pro tento literární útvar vžil termín "paměti" a ne třeba "vzpomínky" - asi je to ne zcela vhodný překlad francouzského "memoires". Dnes, když se řekne paměti, tak se spíš vybaví media k elektronickému ukládání informací.

Uvědomuji si, že Evinčin nápad byl asi dobrý. Ohlížím-li se za dosavadními téměř 67 lety života, pociťuji vděčnost za blízké lidi, za všechna setkání, za dojmy a zkušenosti. Jsem Pánu Bohu vděčný za to, jak mě až dosud cestou životem vedl, a uvědomuji si, že o mnohé své prožitky bych se mohl sdělit s druhými lidmi.

Rád bych psal především to, co si pamatuji. Během doby se hodnocení významu skutečností mění, a tak leccemus, co jsem prožíval jako nedůležité, budu věnovat pozornost, a asi zas mnohé, co jsem vnímal jako neobyčejně důležité, s odstupem času z paměti vymizelo. Některé vzpomínky se týkají toho, co jsem slyšel od druhých, ať už jsem byl či nebyl předmětem daného sdělení.

Jsou i velice důležité věci, jež jsem prožil, a přesto si je ale vůbec nepamatuji. K nejdůležitější události tohoto druhu došlo v neděli 10. prosince 1944, 150 dní před koncem války. Tehdy jsem se v zemské porodnici v Apolinářské ulici narodil.

Miminkovské období mého života asi patřilo k těm nejdrsnějším. Hodní rodiče se o mne starali, jenže byla válka. A k ní patřily i nálety. Nevím, proč bombardovali Strašnice, možná kvůli třebešínské vysílače, ale pamatuji se na některé stopy po náletech v blízkém okolí. A tak jsem část (vůbec nevím, jak velkou) svého života prožil v hlubokém sklepě v domě, kde jsem od malička bydlel de iure nepřetržitě více než 60 let. V domě původně bývala hospoda - tu již nepamatuji, šlo o dobu, kdy chladicí technika ještě moc rozvinutá nebyla, a tak tam sklep postavili skutečně poctivě hluboký.

Rozhodně jsem v podzemí neprožíval celých oněch prvních 150 dní života, které spadají do válečného období. Z vyprávění vím, jak si maminka jednoho hezkého slunného zimního, snad únorového odpoledne se mnou v kočárku na procházku kolem židovských hřbitovů asi kilometr na západ od domova. Když viděla z centra kráčet tatínka bez kabátu a v bačkorách, zděsila se. Myslela, že se něco stalo s tatínkovým myšlením. Vůbec nevěděla, že 3 km západně padají bomby. A jedna spadla i na vinohradské divadlo, kde tatínek tehdy měl službu a během náletu byl ve sklepě. Bomba nevybuchla, ale nezbylo, než opustit budovu divadla. Vrátit se nahoru do kanceláře pro kabát a boty bylo vyloučeno.

Jak už jsem se zmínil, přes 60 let jsem měl trvalé bydliště v domě, kde rodiče bydleli, když jsem se narodil. Adresu pamatuji jako "Nad vodovodem 29", vzpomínám si, že když jsem byl dítě, měl dům orientační číslo 25. A prý dříve bylo 27. Ze strategických důvodů během války se ulice jmenovala Nová cesta, k níž patřilo i její východní pokračování, jež znám jako Káranskou ulici. (Pozdější výstavba vztah těchto dvou ulic změnila.) Zkrátka, bylo lepší, aby vodovod nebyl v názvu ulice ani prostřednictvím jména obce, odkud Praha vodu měla. Západní část ulice Nad vodovodem se prý za války jmenovala Levého. Na sklonku 20. století, na štěstí bez změn orientačních čísel, byla zas z ulice Nad vodovodem oddělena a stala se Izraelskou ulicí. K velkému židovskému hřbitovu se to hodí.

Listopad 2011